

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

- ΈΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΩΝ
- ΈΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
- ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

462-476 ΚΠΔ,
484 ΚΠΔ,
508-510 ΚΠΔ

Τα «*stricto sensu*» ένδικα μέσα

- **Έφεση:** Γενική «μομφή» ως προς την απόφαση - έλεγχος και διόρθωση σφαλμάτων που ανάγονται είτε στην ουσιαστική εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων είτε στην ερμηνεία ή την εφαρμογή του νόμου είτε στους οριζόμενους τύπους της διαδικασίας
- **Αναίρεση:** Απόδοση νομικού σφάλματος

Απευθείας άσκηση αναίρεσης;

ΜΟΝΟ κατά των αποφάσεων που **όπως απαγγέθηκαν** είναι ανέκκλητες !

Τα ένδικα μέσα κατά την κρατούσα άποψη δεν κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα. Έχει υποστηριχθεί η άποψη ότι η πρόβλεψή τους στηρίζεται στο άρ. 20 του Συντάγματος. Όμως κατά την πάγια θέση, το άρ. 20 Σ εξασφαλίζει μόνο τον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, ενώ τα ένδικα μέσα στοχεύουν σε μία ποιοτικότερη και αποτελεσματικότερη ρύθμιση της εκάστοτε διαφοράς.

Υπερνομοθετική Κατοχύρωση Ενδίκων μέσων

7^ο Πρωτόκολλο της ΕΣΔΑ → Κατοχύρωση δυνατότητας επανεξέτασης από ανώτερο δικαστήριο

«Κάθε πρόσωπο που καταδικάστηκε για αξιόποινη πράξη από δικαστήριο, έχει το δικαίωμα της επανεξέτασης από ανώτερο δικαστήριο της απόφασης με την οποία κηρύχθηκε ένοχος ή της απόφασης με την οποία του επιβλήθηκε ποινή. Η άσκηση αυτού του δικαιώματος και οι λόγοι για τους οποίους μπορεί αυτό να ασκηθεί, διέπονται από το νόμο.» (άρθρ. 2 παρ. 1)

Στο Πρωτόκολλο κατοχυρώνεται μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΝΔΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ

1. **Επιτρεπτή άσκηση ενδίκου μέσου** *Εάν ορίζεται ότι το δικαστήριο αποφασίζει ανέκκλητα, δεν επιτρέπεται έφεση, εάν ορίζεται ότι το δικαστήριο αποφασίζει αμετάκλητα, δεν επιτρέπεται αναίρεση*
2. **Άσκηση από νομιμοποιούμενο πρόσωπο 464 ΚΠΔ εδ. α** «Ένδικο μέσο μπορεί να ασκήσει μόνο εκείνος που ο νόμος του δίνει ρητά αυτό το δικαίωμα.»
3. **Ατομικό έννομο συμφέρον 464 ΚΠΔ εδ. Β** «Σε κάθε όμως περίπτωση είναι απαραίτητο ο δικαιούμενος να έχει συμφέρον για την άσκηση του ενδίκου μέσου» Έννομο συμφέρον έχει α) εκείνος που υπέστη βλάβη, β) εκείνος που προσδοκά όφελος
4. **Εμπρόθεσμη άσκηση ενδίκου μέσου 473 ΚΠΔ**
5. **Νομότυπη άσκηση ενδίκου μέσου 474 ΚΠΔ**

5.1. Με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση (ή το βούλευμα) ή στον γραμματέα του ειρηνοδικείου ή στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής που βρίσκεται στο εξωτερικό και στην περιφέρεια των οποίων κατοικεί ή διαμένει προσωρινά ο δικαιούμενος. Αν αυτός κρατείται στη φυλακή, η δήλωση μπορεί να γίνει και σε εκείνον που τη διευθύνει. Για τη δήλωση συντάσσεται έκθεση που υπογράφεται από εκείνον που την υποβάλλει ή τον αντιπρόσωπό του (άρθρο 466 παρ. 1) και από κείνον που τη δέχεται.

5.2. Ο εισαγγελέας μπορεί να δηλώσει την άσκηση του ενδίκου μέσου και με τηλεμοιοτυπία ή ηλεκτρονική αλληλογραφία, οπότε το ένδικο μέσο θεωρείται ότι ασκήθηκε με την αποδεδειγμένη αποστολή τους.

5.3. Στην περίπτωση αναίρεσης κατά αποφάσεως, ο εισαγγελέας ο οποίος δεν ασκεί τα καθήκοντά του στο δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να δηλώσει την αίτησή του για αναίρεση και στον γραμματέα του δικαστηρίου όπου υπηρετεί, ενώ ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και στον γραμματέα του Αρείου Πάγου (508 ΚΠΔ)

5.4. Περιεχόμενο έκθεσης ενδίκου μέσου: έφεση 474 παρ. 4, 498 ΚΠΔ, αναίρεση 474 παρ. 2 (δεν αρκεί απλή επίκληση των προβλεπόμενων στον νόμο λόγων αλλά αυτοί πρέπει να προβάλλονται σαφώς και ορισμένως).

5.5. Το ένδικο μέσο μπορεί να ασκηθεί και από τον συνήγορο που παρέστη κατά τη συζήτηση της απόφασης (466 παρ. 2 ΚΠΔ). Με αντίθετη δήλωση του κατηγορουμένου, μπορεί να ματαιωθεί η άσκηση του ενδίκου μέσου που έγινε κατά το άρ. 466 παρ. 2 ΚΠΔ (467 παρ. 1 ΚΠΔ).

5.6. Η άσκηση αναίρεσης εκ μέρους του καταδικασθέντος μπορεί να γίνει και με δήλωση στον Εισαγγελέα του ΑΠ (474 παρ. 2^Α ΚΠΔ)

6. Άπαξ άσκηση ενδίκου μέσου : Το ένδικο μέσο ασκείται μόνο μία φορά!

7. Μη παραίτηση παραίτησης από το ένδικο μέσο

- Παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης ενδίκου μέσου
- Παραίτηση από το ήδη ασκηθέν ένδικο μέσο 475 ΚΠΔ

ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ ΕΝΔΙΚΟ ΜΕΣΟ 476 ΚΠΔ

Το ένδικο μέσο κηρύσσεται **απαράδεκτο** από το Δικαστήριο ή το Συμβούλιο (476 παρ. 1)

Αυτοδικαίως παύουν τα αποτελέσματα από την άσκησή του

Χωρεί αναίρεση κατά της απόφασης που απορρίπτει το ένδικο μέσο ως απαράδεκτο (476 παρ. 2)

ΠΟΤΕ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ;

Όταν το ένδικο μέσο ασκήθηκε:

- από πρόσωπο που δεν είχε το δικαίωμα ή δεν είχε έννομο συμφέρον ή
- εναντίον απόφασης ή βουλεύματος για τα οποία δεν προβλέπεται ή
- όταν ασκήθηκε εκπρόθεσμα
- χωρίς να τηρηθούν οι διατυπώσεις που ορίζονται από τον νόμο για την άσκησή του, καθώς και
- -όταν έγινε νόμιμα παραίτηση από το ένδικο μέσο ή
- όταν τούτο ασκείται για δεύτερη φορά ή
- σε κάθε άλλη περίπτωση που ο νόμος **ρητά** προβλέπει ότι το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο,

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΟΤΑΝ ΤΟ ΕΝΔΙΚΟ ΜΕΣΟ ΚΡΙΘΕΙ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ;

Το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο (ως συμβούλιο) που είναι αρμόδιο να κρίνει σχετικά, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα και αφού ακούσει αυτόν που άσκησε το ένδικο μέσο ή τον συνήγορο αντίκλητό του,

κηρύσσει απαράδεκτο το ένδικο μέσο

διατάσσει την εκτέλεση της απόφασης ή του βουλεύματος που έχει προσβληθεί και

την καταδίκη στα έξοδα εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο

ΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΝΔΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ

Βάσιμο είναι το ένδικο μέσο όταν τουλάχιστον ένας από τους λόγους που το στηρίζουν προβλέπεται στο νόμο και κρίνεται ορθός, δηλαδή το ένδικο μέσο είναι:

Νόμω βάσιμο και Ουσία βάσιμο

Στην περίπτωση της **αναίρεσης**, οι λόγοι που την στηρίζουν, ώστε αυτή να στηρίζεται στο νόμο, απαριθμούνται **ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ**:

Λόγοι αναίρεσης κατά βουλεύματος

484 παρ. 1 ΚΠΔ

- απόλυτη ακυρότητα (άρθρο 171 αριθ. 1),
- εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία της ουσιαστικής ποινικής διάταξης που εφαρμόστηκε στο βούλευμα,
- παραβίαση του δεδικασμένου ή της εκκρεμοδικίας (άρθρο 57),
- έλλειψη ειδικής αιτιολογίας (άρθρο 139),
- παράνομη απόρριψη της έφεσης κατά του βουλεύματος ως απαράδεκτης (άρθρο 476)
- υπέρβαση εξουσίας.

Λόγοι αναίρεσης κατά αποφάσεως

510 παρ. 1 ΚΠΔ

- η απόλυτη ακυρότητα που συνέβη κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο (άρθρο 171),
- η σχετική ακυρότητα που συνέβη κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο και δεν καλύφθηκε, καθώς και η κατά το άρθρο 172 παρ. 2 έλλειψη ακρόασης,
- η παράβαση των διατάξεων για τη δημοσιότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο,
- η έλλειψη από την απόφαση της ειδικής αιτιολογίας που επιβάλλει το Σύνταγμα,
- η εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης,
- η παραβίαση του δεδικασμένου και της εκκρεμοδικίας,
- η καθ' ύλην αναρμοδιότητα του δικαστηρίου που δίκασε,
- η παράνομη απόρριψη της έφεσης ως απαράδεκτης (άρθρο 476) ή ως ανυποστήρικτης (άρθρο 501 παρ. 1),
- η υπέρβαση εξουσίας

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

ΕΠΕΚΤΑΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

ΜΗ ΧΕΙΡΟΤΕΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ
ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ 470 ΚΠΔ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

474 §4 ΚΠΔ

502 §2 ΚΠΔ

ΠΟΥ ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΕΤΑΙ Η ΥΠΟΘΕΣΗ;

Σε ανώτερο δικαστήριο ή δικαστικό συμβούλιο προς το σκοπό επανάκρισης και επανελέγχου της ορθότητάς της προσβαλλόμενης απόφασης.

ΠΟΣΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΕΤΑΙ;

«Tantum devolutum quantum appellatum» - «Τόσο μεταβιβάζεται όσο προσβάλλεται»

Το υλικό που μεταβιβάζεται στο ανώτερο δικαστήριο είναι αυτό που προσδιορίζεται από τους λόγους άσκησής του. Έτσι η μεταβίβαση της υπόθεσης μπορεί να είναι:

- **Καθολική:** προσβολή όλου του διατακτικού, π.χ. κακή εκτίμηση των αποδείξεων (502 παρ. 2)
- **Μερική,** προσβολή συγκεκριμένου κεφαλαίου, π.χ. μη αναγνώρισης ελαφρυντικής περιστάσης

Εάν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αποφανθεί για σκέλος της απόφασης που δεν έχει προσβληθεί συντρέχει περίπτωση **θετικής υπέρβασης εξουσίας**

Εάν το δικαστήριο παραλείψει να αποφανθεί για σκέλος της απόφασης που έχει προσβληθεί συντρέχει περίπτωση **αρνητικής υπέρβασης εξουσίας**

επομένως η σχετική απόφαση θα είναι αναιρετέα για το λόγο αυτό.

Περίπτωση ρωγμής του κανόνα του μεταβιβαστικού αποτελέσματος εντοπίζεται στα άρ. 484 παρ. 2 και 511 ΚΠΔ (εξέταση λόγων αυτεπαγγέλτως από τον ΑΠ υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις)

ΠΡΟΣΟΧΗ:

ΑΛΛΗ Η ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΚΑΤ' ΑΡΘΡ. 99 ΠΚ

ΑΛΛΟ ΤΟ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΟΥ ΕΝΔΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ ΚΑΤ' ΑΡΘΡ.
471, 497 ΠΚ!

ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

471, 497 ΚΠΔ

Με το ανασταλτικό αποτέλεσμα εμποδίζεται η επέλευση του «τυπικού ποινικού δεδικασμένου», σταματάει η επέλευση των συνεπειών της προσβαλλόμενης απόφασης, αδρανοποιείται η καταδίκη.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΧΕΙ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ – **471 παρ. 1 ΚΠΔ**

Οι ειδικότερες όμως διατάξεις του ΚΠΔ που ορίζουν ΠΟΤΕ και ΠΩΣ χορηγείται το ανασταλτικό αποτέλεσμα, περιορίζουν δραστικά τον κανόνα αυτό!

ΤΟ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΑ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ

ΆΡΘΡΟ 471 ΚΠΔ

- Όταν ο κατηγορούμενος παραπέμπεται με βούλευμα, αναστέλλεται η εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο μέχρι αυτό να καταστεί αμετάκλητο. Διαφορετικά συντρέχει περίπτωση αναίρεσης λόγω υπέρβασης εξουσίας
- Στην περίπτωση παραπομπής πριν το βούλευμα καταστεί αμετάκλητο και συζήτησης της υπόθεσης μετά την επέλευση του αμετακλήτου, δημιουργείται σχετική ακυρότητα του ακροατηρίου (175 παρ. 2 ΚΠΔ)
- Η διάταξη του βουλεύματος που αφορά τη σύλληψη και την προσωρινή κράτηση **δεν αναστέλλεται**. Αν όμως το Συμβούλιο επιβάλλει περιοριστικούς όρους παραπέμποντας τον κατηγορούμενο, τόσο η προθεσμία όσο και η άσκηση του ενδίκου μέσου αναστέλλουν την επιβολή τους.
- Εάν το Συμβούλιο παραπέμψει τον κατηγορούμενο για πράξη ευνοϊκότερου νομικού χαρακτηρισμού που **ΔΕΝ** δικαιολογεί προσωρινή κράτηση με βάση τους όρους του άρ. 286 ΚΠΔ, η οποία είχε ήδη επιβληθεί, ομοίως **δεν αναστέλλεται η απόλυση από τις φυλακές** (471 παρ. 1β' ΚΠΔ)
- Αν το βούλευμα αποφαινεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία εναντίον του κατηγορουμένου ή παύει οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσει απαράδεκτη, **ποτέ δεν αναστέλλεται η απόλυσή του από τις φυλακές** (471 παρ. 1 εδ. τελ.)
- Αν όμως το βούλευμα παύει προσωρινά την ποινική δίωξη σύμφωνα με το 311 ΚΠΔ, ο κατηγορούμενος δεν απολύεται από τις φυλακές. Δηλαδή τόσο η προθεσμία όσο και η άσκηση του ενδίκου μέσου αναστέλλουν την απόλυση.

ΤΟ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΆΡΘΡΑ

471 § 1 εδ. α' ΚΠΔ

471 § 2 ΚΠΔ

497 ΚΠΔ

- Μόνο η παραδεκτή άσκηση έφεσης έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα (497 παρ. 1 ΚΠΔ)
- Η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης και η παραδεκτή άσκηση αυτής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης. Μπορεί όμως να χορηγηθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα υπό τις προϋποθέσεις του άρ. 471 παρ. 2 ΚΠΔ. Θα πρέπει:

1. Να έχει ασκηθεί παραδεκτά αναίρεση (474 ΚΠΔ)

2. Να έχει επιβληθεί στερητική της ελευθερίας ποινή

(όχι χρηματική ποινή ή πρόστιμο)

3. Η έκτιση της ποινής να έχει συνέπεια την υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον κατηγορούμενο

Σημείωση: Τυχόν ανασταλτικό αποτέλεσμα, δεν επεκτείνεται στο συμμετοχο που δεν άσκησε αναίρεση. Δεύτερη αίτηση δεν επιτρέπεται, εάν δεν παρέλθουν δύο μήνες από την απόρριψη της προηγούμενης.

Ανασταλτικό αποτέλεσμα Εφέσεως – 497 ΚΠΔ

«ΑΥΤΟΔΙΚΑΙΗ» ΑΡΧΙΚΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

497 § 2

Μόνο αν το δικαστήριο αιτιολογημένα κρίνει διαφορετικά **ΔΕΝ** χορηγείται το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης.

Εάν το δικαστήριο παραλείψει να αποφανθεί, θεωρείται ότι η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

ΑΡΧΙΚΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

497 § 4

Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης, η κρίση για το αν η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ανήκει

στο δικαστήριο που δίκασε.

ΕΠΙΓΕΝΟΜΕΝΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

497 § 7

Η αίτηση για την χορήγηση του ανασταλτικού αποτελέσματος μπορεί να υποβληθεί

στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο που θα δικάσει ή στο Πενταμελές Εφετείο Αναστολών.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ → 497 § 8 ΚΠΔ

*Στην περίπτωση ισόβιας κάθειρξης ΔΕΝ χορηγείται αρχικώς το ανασταλτικό αποτέλεσμα. Όμως μπορεί να ζητηθεί μεταγενέστερα δυνάμει της παρ. 7 που κάνει λόγο για «ποινή στερητική της ελευθερίας» χωρίς διάκριση

Ανασταλτικό αποτέλεσμα Αναίρεσης – 471 § 2 ΚΠΔ

Η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που προσβάλλεται με αυτή.

Προϋποθέσεις ανασταλτικού αποτελέσματος στην αναίρεση:

1. **παραδεκτή άσκηση αίτησης αναίρεσης**, ήτοι εμπρόθεσμα, νομότυπα, από δικαιούμενο πρόσωπο και κατά απόφασης που υπόκειται σε αναίρεση (δεν μας ενδιαφέρει η βασιμότητα των λόγων της αναίρεσης)
2. **πρόκληση**, μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αναίρεσης, **υπέρμετρης και ανεπανόρθωτης βλάβης για τον καταδικασθέντα ή την οικογένειά του**, ως προς την οποία, κατά τη νομολογία, θα πρέπει να υφίσταται πιθανολόγηση, δεν απαιτείται, δηλαδή πλήρης απόδειξη («*προβλέπεται ότι...*»)

Με την επέλευση ή όχι υπέρμετρης και ανεπανόρθωτης βλάβης ως ουσιαστικό κριτήριο, θεμελιώνεται αντικειμενικά η ανάγκη για μη εκτέλεση της επιβληθείσας ποινής, έως ότου εκδικαστεί η αίτηση αναίρεσης, ενώ η αιτιολογία της απόφασης επί της αίτησης αναστολής αποδεσμεύεται από τη βαρύτητα της πράξης και την απόλυτη προσκόλληση στην προσωπικότητα του καταδικασθέντα. Κατ' αυτόν τον τρόπο επικεντρώνεται στο **αντικειμενικά διαγνώσιμο κριτήριο** της υπέρμετρης και ανεπανόρθωτης βλάβης.

Όταν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη ή ανυποστήρικτη και ασκείται αναίρεση κατ' αυτής, αρμόδιο για την χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος στην αναίρεση είναι το δευτεροβάθμιο! Εν προκειμένω όμως αναστέλλεται η εκτέλεση της πρωτοβάθμιας απόφασης, η οποία με την απόρριψη της έφεσης αναβιώνει.

ΕΠΕΚΤΑΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ – 469 ΚΠΔ

Η επέκταση της επωφελούς έκβασης της δίκης από την άσκηση του ενδίκου μέσου σε εκείνους τους **συμπαραπεμφθέντες ή συγκαταδικασθέντες** που δεν το άσκησαν ή το άσκησαν και απορρίφθηκε ως απαράδεκτο ή ανυποστήρικτο, καλύπτει περιπτώσεις:

1. **Συμμετοχής (45-47 ΠΚ)**
2. **Ποινικής Αλληλεξάρτησης** για λόγους αντικειμενικούς
3. **Συνάφειας (128, 131 ΚΠΔ)** για λόγους αντικειμενικούς και δικονομικούς

Ποιοι λόγοι επέκτασης είναι αντικειμενικοί;

- Έλλειψη αξιόποινης πράξης
- Έλλειψη στοιχείου αντικειμενικής υπόστασης
- Λόγος άρσης του αδίκου
- Τέλεση απόπειρας, όχι τετελεσμένου εγκλήματος
- Ανυπαρξία αληθινής συρροής
- Έλλειψη έγκλησης

Ποιοι λόγοι επέκτασης είναι αντικειμενικοί και δικονομικοί;

- Απόλυτη ακυρότητα
- Κακή παράσταση υποστηρίζοντας την κατηγορία
- Έλλειψη ακρόασης
- Εσφαλμένη ερμηνεία & εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης
- Καθ' ύλην αναρμοδιότητα

Προσοχή! Η περίπτωση της **παραγραφής** συνιστά αντικειμενικό λόγο μόνο όταν επέρχεται για όλους τους κατηγορούμενους κατά τον ίδιο χρόνο!

Δεν χωρεί επέκταση, όταν οι συνεκδικασθέντες:

1. έχουν ενεργό δικαίωμα άσκησης ενδ. μέσου, 2. άσκησαν ένδικο μέσο που εκκρεμεί, 3. άσκησαν ένδικο μέσο που απορρίφθηκε επί της ουσίας

Σημείωση: 1. Υποκειμενικοί λόγοι για τους οποίους δεν χωρεί επέκταση είναι ενδεικτικά η έλλειψη δόλου ή αμέλειας, η ανικανότητα προς καταλογισμό, η πλάνη και η έμπρακτη μετάνοια, 2. Ο συγκατηγορούμενος που ωφελείται δεν θεωρείται εκκαλών, καλείται όμως στη δίκη. Δεν εκτείνεται σε αυτόν τυχόν ανασταλτικό αποτέλεσμα, 3. Για να ισχύει το επεκτατικό αποτέλεσμα θα πρέπει οι κατηγορούμενοι να έχουν κριθεί με την ίδια απόφαση.

Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΤΕΡΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

470 ΚΠΔ - 318 εδ. β', 485 § 1 ΚΠΔ

Το δικαστήριο απαγορεύεται να καταστήσει χειρότερη τη θέση του καταδικασθέντος ή να μην χορηγήσει ευεργετήματα που χορηγήθηκαν στον πρώτο βαθμό. Ο κανόνας ισχύει επί ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά καταδικαστικών αποφάσεων. Αυτός που το ασκεί «ελπίζει» σε ευνοϊκότερη μεταχείριση.

➤ **Άμεση – Πραγματική Χειροτέρευση:**

Π.χ. καταδίκη για συρρέον αδίκημα όταν είχε αθωωθεί πρωτοδίκως, επίταση ύψους ποινής, το πρώτον επιβολή κύριας ποινής, αποδοχή άλλου χρόνου τέλεσης που αποκλείει την παραγραφή, ανάκληση ευεργετημάτων (μετατροπή, υφ' όρον απόλυση, αναστολή).

➤ **Έμμεση – Νομική Χειροτέρευση:**

Π.χ. μεταβολή κατηγορίας, αποδοχή βαρύτερου είδους αληθινής συρροής, μη αποδοχή ελαφρυντικών περιστάσεων του πρώτου βαθμού, χαρακτηρισμός της πράξης ως αυτεπάγγελτα διωκόμενης ενώ το πρωτοβάθμιο δέχθηκε κατ' έγκληση δίωξη, όταν το δευτεροβάθμιο επιτρέπει παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας', η μεταβολή του χρόνου τέλεσης ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή ευμενέστερου νόμου

Η αρχή δεσμεύει και το μετ' αναίρεση δικάζον δικαστήριο – 524 § 2 ΚΠΔ

Δεν απαγορεύεται η χειροτέρευση:

1. Όταν η έφεση ή η αναίρεση ασκείται από τον εισαγγελέα εις βάρος του κατηγορουμένου (γνήσια εξαίρεση), επομένως και στην περίπτωση που ασκούν και οι δύο αντίθετα ένδικα μέσα)
2. Όταν πρόκειται να επιβληθεί μέτρο ασφαλείας (69-76 ΠΚ) ή παρεπόμενη ποινή (άρα όχι μέτρο ασφαλείας που προβλέπεται σε ειδικό ποινικό νόμο)
3. Επί ενδίκων μέσων κατά βουλευμάτων (318 εδ. β' ΚΠΔ)

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΦΕΣΗ (477-482 ΚΠΔ)

Δικαιούμενα πρόσωπα:

1. Κατηγορούμενος → 478 ΚΠΔ
2. Εισαγγελέας Εφετών → 479 ΚΠΔ
3. Τρίτοι μη διάδικοι → 298 παρ. 3, 299 παρ. 1-2,

311 παρ. 2, 451 παρ. 1, 575 παρ. 2

4. Εισαγγελέας ΑΠ → 24 παρ. 4 ΚΟΔΚΔΛ

Δεν μπορεί να ασκήσει ο ίδιος έφεση, δικαιούται όμως να δώσει σχετική παραγγελία στον Εισαγγελέα Εφετών

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ:

Κατηγορούμενος

10 ημέρες ή

30 ημέρες αν διαμένει στην αλλοδαπή

από την επίδοση (473 παρ. 1γ' ΚΠΔ)

Εισαγγελέας Εφετών

1 μήνα

από την έκδοση(480 ΚΠΔ)

Η έναρξη της προθεσμίας απαιτεί την **έγκυρη επίδοση!** Η προθεσμία δεν εκκινεί επομένως στην περίπτωση άκυρης επίδοσης κατά τα άρ. 154 επ. ΚΠΔ, οπότε η άσκηση έφεσης θεωρείται εμπρόθεσμη!

ΑΝΑΙΡΕΣΗ (483-485 ΚΠΔ)

Δικαιούμενα πρόσωπα:

1. Εισαγγελέας Πλημ. → 483 παρ. 1 ΚΠΔ

2. Εισαγγελέας Εφ. → 483 παρ. 2 ΚΠΔ

3. Εισαγγελέας ΑΠ → 483 παρ. 3 ΚΠΔ (οποιοδήποτε βούλευμα, άρα και το αμετάκλητο – ΟΛΑΠ 3/2014)

Εισαγγελέας Πλημ. - 483 παρ. 1 ΚΠΔ, 473 παρ. 1 γ' ΚΠΔ

1 μήνα

από την έκδοση βουλεύματος για κακούργημα

Εισαγγελέας Εφ. – 483 παρ. 2 ΚΠΔ, 473 παρ. 1 γ' ΚΠΔ

1 μήνα

από την έκδοση βουλεύματος για κακούργημα

Εισαγγελέας ΑΠ - 483 παρ. 3 ΚΠΔ, 480 ΚΠΔ

1 μήνα

από την έκδοση οποιουδήποτε βουλεύματος, εφόσον δεν έχει ασκηθεί ήδη έφεση από τον Εισαγγελέα Εφετών

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΕΦΕΣΗ 486-492 ΚΠΔ

ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ – ΆΡΘΡΟ 489 ΚΠΔ → ΌΡΙΑ ΕΚΚΛΗΤΟΥ

- Κατηγορούμενος
- Εισαγγελέας (προσοχή στο άρ. 491 παρ. 2 ΚΠΔ – ειδική αιτιολογία στην έφεση, εάν ασκείται εις βάρος του κατηγορουμένου)

ΑΘΩΩΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ – 486 ΚΠΔ

- Κατηγορούμενος 486 παρ. 1 περ. α', 486 παρ. 3 ΚΠΔ
- Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών
- Εισαγγελέας Εφετών

Η έφεση του Εισαγγελέα κατά αθωωτικής απόφασης απαιτεί ειδική αιτιολογία ως προϋπόθεση του παραδεκτού (πρόσθετος τυπικός όρος του κύρους του ενδίκου μέσου): 487 ΚΠΔ και Ολομέλεια ΑΠ 9/2005

Προσοχή!

- Κατά της απόφασης που παύει οριστικά την ποινική δίωξη ή κηρύσσει αυτήν απαράδεκτη, δεν επιτρέπεται η άσκηση έφεσης από τον Εισαγγελέα!
- 488 ΚΠΔ – έφεση κατά απόφασης περί καθ' ύλην αναρμοδιότητας
- 495 ΚΠΔ – έφεση κατά του μέρους της απόφασης που προβλέπει την απόδοση ή τη δήμευση

Σημείωση: Στην περίπτωση συρροής εγκλημάτων που εκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η δυνατότητα άσκησης έφεσης εξαρτάται από την συνολική ποινή (άρ. 492 ΚΠΔ)

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΑΝΑΙΡΕΣΗ 504-524 ΚΠΔ

516-519 ΚΠΔ
Αποτέλεσμα
αναίρεσης
ανάλογα με τον
λόγο

504 ΚΠΔ → Σε αναίρεση υπόκεινται όλες οι ανέκκλητες αποφάσεις πρώτου βαθμού, όπως αυτές απαγγέθηκαν, και οι δευτεροβάθμιες αποφάσεις!

Πχ. Απόφαση ΜΟΔ που επιβάλλει ποινή φυλάκισης 1 έτους υπόκειται σε αναίρεση!

Οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να είναι **οριστικές**, δηλαδή να αποφαίνονται τελεωτικά.

- **ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**

Κατηγορούμενος → ανέκκλητες καταδικαστικές και δευτεροβάθμιες καταδικαστικές (504 παρ. 1 ΚΠΔ)

Εισαγγελέας Πλημ. → 505 παρ. 1 β' ΚΠΔ

Εισαγγελέας Εφ. → 505 παρ. 1 β' ΚΠΔ

Εισαγγελέας ΑΠ → 505 παρ. 2 α' και β' (αναίρεση υπέρ του νόμου)

- **ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΑΘΩΩΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**

Κατηγορούμενος → Για όλους τους λόγους του άρ. 510, μόνο εάν αθώωθηκε λόγω έμπρακτης μετάνοιας (506 περ. α' ΚΠΔ)

Εισαγγελέας Πλημ. → 506 β' ΚΠΔ

Εισαγγελέας Εφ. → 506 β' ΚΠΔ

Εισαγγελέας ΑΠ → μπορεί να ζητήσει την αναίρεση οποιασδήποτε απόφασης! Είναι επίσης δυνατή η αναίρεση υπέρ του νόμου (505 παρ. 2 ΚΠΔ)

- **ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΥΟΥΝ ΟΡΙΣΤΙΚΑ Ή ΚΗΡΥΣΣΟΥΝ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΣΗ**

Κατηγορούμενος → μόνο εάν έχει έννομο συμφέρον

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΕΦΕΣΗ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Κατηγορούμενος

10 ημέρες από τη δημοσίευση **αν είναι παρών**

10 ημέρες ή 30 ημέρες αν διαμένει στην αλλοδαπή
από την επίδοση **αν είναι απών** (473 παρ. 1γ' ΚΠΔ)

Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών

10 ημέρες από την δημοσίευση της αθωωτικής (486 ΚΠΔ), καταδικαστικής (489 ΚΠΔ), της απόφασης που κηρύσσει αναρμοδιότητα (488 ΚΠΔ) ή καταδικαστικής απόφασης του ΜονΠλημ της Περιφέρειάς του (491 ΚΠΔ)

Εισαγγελέας Εφετών

10 ημέρες από την δημοσίευση (ιδ. συνδ. 491 ΚΠΔ + 486 παρ. 1ΚΠΔ)

Υπενθύμιση: πάντοτε ειδική αιτιολογία όταν η έφεση ασκείται κατά του κατηγορουμένου προς χειροτέρευση της θέσης του – 487, 491 παρ. 2 ΚΠΔ

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Κατηγορούμενος

20 ημέρες από την καθαρογραφή της απόφασης στο ειδικό βιβλίο (473 παρ. 2 & 3 ΚΠΔ)

Αν όμως ήταν απών, απαιτείται και επίδοση. Αν προηγήθηκε η επίδοση, η προθεσμία αρχίζει από την καταχώριση. Αν όμως η επίδοση έγινε μετά την καταχώριση, τότε η προθεσμία της αναίρεσης εκκινεί από την επίδοση της απόφασης.

Εισαγγελείς

20 ημέρες από την καταχώριση στο ειδικό βιβλίο (473 παρ. 3, 507 ΚΠΔ)

Εισαγγελέας Αρείου Πάγου

1 μήνας από την καταχώριση στο ειδικό βιβλίο (473 παρ. 3, 507 ΚΠΔ)

ΟΙΟΝΕΙ ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ – ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Εφαρμόζονται και σε αυτές τις περιπτώσεις οι γενικοί ορισμοί των ενδίκων μέσων κατά τη ρητή πρόβλεψη του άρ. 463 ΚΠΔ, με την επιφύλαξη τυχόν αντίθετης ρύθμισης.

- ❖ Με τα ένδικα βοηθήματα η υπόθεση δεν μεταβιβάζεται σε ανώτερο δικαστήριο αλλά ζητείται η επανάληψη της δικαστικής κρίσης από το ίδιο δικαστικό όργανο.

Ένδικα βοηθήματα βρίσκουμε στα άρθρα 232 παρ. 1, 286 παρ. 2, 341, 430, 525 ΚΠΔ

- ❖ Με τα οιονεί ένδικα μέσα, ναι μεν η υπόθεση άγεται ενώπιον ανώτερου δικαιοδοτικού οργάνου λόγω απόδοσης σφάλματος, ωστόσο αυτά δεν στρέφονται κατά βουλευμάτων ή αποφάσεων.

Περιπτώσεις οιονεί ενδίκων μέσων βρίσκουμε στα άρθρα 48, 322, 335 παρ. 2, 200 παρ.1, 201 παρ. 2, 285 παρ. 1, 286 παρ. 1, 286 παρ. 3, 291 ΚΠΔ